
Шишка Олександр Володимирович

Директор НТБ Національного університету «Львівська політехніка»,

e-mail: ntb@lp.edu.ua

В середовищі львівських інтелектуалів перша половина XIX ст. характеризується зростанням інтересу до минулого міста, передусім до вивчення праць давніх хроністів. У 1816 р. опубліковано неповний переклад праці Йогана Альнпека, що довгий час вважався першим історичним описом Львова. Гімназійним професором латини Мартином Півоцьким здійснено переклад хроніки Бартоломея Зіморовича "Leopolis Triplex". В 1844р. український історик Денис Зубрицький видав власним накладом "Хроніку міста Львова" основу виключно на архівних документах. У 1854 р. вже згаданий Мартин Півоцький випустив в світ ще один переклад з латини хроніста XVII ст. Яна Томаша Юзефовича, який описав події у Львові в період з 1634 по 1690 роки.

Дещо раніше, ще у 1829 р. побачила світ компілятивна "Історія Львова" ченця ордену Кармелітів Ігнація Ходиніцького, в основі якої використано відомості з рукописів Зіморовича і Юзефовича.

Окрім праць з чисто львівської тематики виходить значна кількість публікацій з історії Польщі та Галичини зокрема. Така досить інтенсивна видавнича діяльність, а також зацікавлення давнішими літературними творами започаткували бібліографічні дослідження.

В першу чергу тут слід згадати польського бібліотекаря і бібліографа Кароля Єжи Теофіля Естрайхера (1827-1908). Один із засновників Польської Академії Наук, директор Ягелонської бібліотеки в Кракові (1865-1905) він підготував капітальне бібліографічне зведення "Польська бібліографія", що вийшла в

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

трьох частинах в період з 1872-1908 рр. і охоплювала твори друку, які видано в Польщі починаючи з початків польського книгодрукування і до кінця XIX ст. [1].

Зачатки української ретроспективної бібліографії теж належать до першої половини XIX ст. Це праці М.О. Максимовича та М.Ф. Комарова. Для історіографії Львова найбільший інтерес представляють "Галицко-Русская библиография XIX столетия, 1801-1886" і "Українська бібліографія Австро-Угорщини. За роки 1887-1900" І.О. Левицького.

Іван Омелянович Левицький (1850-1913) закінчив філософський факультет Віденського університету. Деякий час працював службовцем в товаристві взаємних ubezpieчень "Дністер". Одночасно займався літературною діяльністю та журналістикою. На початках поділяв погляди "москвофілів", а пізніше перейшов до "народовців". З 1909 р. очолював Бібліографічну комісію НТШ.

Праці І.О. Левицького охоплюють відомості про книжкові та періодичні видання в Галичині, зміст збірників, газет і журналів. Зібрав він також цінні матеріали до біобібліографічного словника письменників, митців та громадських діячів Галичини. Частина з них (літери А і Б) вийшла друком у 1898-1901рр., решта зберігається в ЛННБ України ім. В.Стефаніка [2].

І Естрайхер, і Левицький прагнули облікувати всі видання, які вийшли друком на території Польщі і Австро-Угорщини, причому Естрайхер включив до своєї бібліографії надбання українського книгодрукування та літератури. Таким чином вони охопили і ті публікації, що стосувалися безпосередньо Львова.

Одним з перших, хто створив спеціалізований бібліографічний огляд літератури про Львів на кінець XIX ст. був Антон Степанович Петрушевич (1821-1913).

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Греко-католицький священник, церковний і політичний діяч, історик, археолог, філолог та етнограф А.С. Петрушевич був однією з найяскравіших постатей галицького суспільного життя другої половини ХІХ століття. З 1861 р. титулований крилошапином митрополичого капітулу, у 1848 р. став одним з співзасновників "Головної Руської Ради" і "Галицької Руської Матиці". Брав активну участь в роботі "Собору Руських Учених". У 1861-1877 рр. обирався послом до Галицького сейму, де обстоював права української мови. В 1873-1878рр. – посол до австрійського парламенту.

До бібліографічних праць А.С. Петрушевича, пов'язаних зі Львовом, слід віднести "Хронологіческую роспись церковных и мирских русско-славянских книг напечатанных кирилловскими буквами в городе Львове от 1574 до 1800 года", а також перший спеціалізований історіографічно-бібліографічний огляд літератури про Львів, надрукований наприкінці ХІХ ст. в його більшій праці "Лингвистическо-историческія изслѣдованія о начатках города Львова и окрестностей его ..." В цьому огляді подана коротка характеристика львівських архівних матеріалів та друкованих праць Д. Зубрицького, М. Дідушицького, А. Шнайдера, Б. Зіморевича та ін.

На зламі ХІХ і ХХ століть та в довоєнні роки різко зростає кількість публікацій про Львів. На зміну дослідникам-аматорам приходять історики з відповідною університетською підготовкою. Одночасно розвивається і краєзнавча публікація.

Перша світова та польсько-українська війни суттєво загальмували, як розвиток історичних досліджень, так і бібліографічну роботу.

Львів втратив столичний статус, кращі інтелектуальні сили перебрались до Варшави, яка потребувала національно-свідомих учених і урядовців як столиця відродженої Польщі. Але спостерігався і зворотній процес. Багате історичне і

культурне минуле притягало до Львова вчених, які раніше не були причетні до цього міста.

У Львівському університеті новий напрямок в історичних дослідженнях пов'язаний з іменем Яна Птасьніка (1876-1930), спеціаліста в галузі історії культури міст і міщанства. У Львові Я. Птасьнік працював порівняно не довго – останні десять років життя, але ознайомившись з львівськими архівами та станом їх наукового опрацювання сказав собі і учням: "починати слід від цього міста, в якому мешкаєш, працюєш і яке кохаєш" [3].

Мабуть під впливом цих слів і створив свою історіографічну розвідку його учень Юзеф Скочек. Вважаючи, що дослідження історії міст слід починати з вивчення уже опублікованих праць, він дає короткий огляд уже відомих нам публікацій, але вводить в бібліографію також "Львівський літопис", щоденник Самуеля Кушевича з часів облоги Львова в 1655 р. та працю Т. Піравського з історії львівської архидієцезії. Цей перший період досліджень він називає хронікарсько - мемуарним.

Характеризуючи наступний період, автор звертає увагу на видані архівні джерела та праці В. Распа про Львів XIV ст. Окрім того аналізує діяльність цілої плеяди істориків 80-х років XIX ст. - Л. Фінкля, О. Гіршберга, К. Гека, С. Пташицького, С. Баронча, І. Шараневича, О. Барвінського, Т. Кульчицького, М. Дідушицького, С. Кунаевича.

1890 рік автор вважає переломним в організації історичних досліджень Львова. Поруч з усвідомленням необхідності продовження видань джерельних матеріалів, в т.ч. з історії Львівської ставропігії, ретельного вивчення засобів львівських архівів, в цьому році формується і розуміння конструктивного підходу до планування історичних досліджень. Віддаючи належне роботі "Товариства любителів минулого Львова" та працям О. Чоловського з найдавніших часів міста, Ю. Скочек вказує на необхідність систематичного вивчення

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

середніх віків у Львові, розвитку його торгівлі, ремісництва. Особливу увагу звертає на питання, пов'язані з діяльністю національних спільнот у Львові – німців, євреїв, вірмен. Підкреслює також необхідність докладного висвітлення принципів функціонування міського самоуправління, дослідження мистецьких надбань міста.

Завершує свій аналіз Ю. Скочек оцінкою краєзнавчих праць, які вважає неточними, з наявністю значних помилок, позбавленими наукового апарату та посилань. Єдиною користю для історика може бути те, що вони вказують йому на велику кількість тем, що потребують докладного вивчення.

У висновку праці автор стверджує, що тодішній стан історичної науки у Львові ще не дозволяє створити цілісну історію міста.

В наступні роки Ю. Скочек продовжував працювати над проблемами історії середньовічного Львова, але до історіографічних проблем більше не повертався.

Щодо планової бібліографічної роботи в міжвоєнне 20-ти річчя, то вона практично не велась. Виняток становлять лише події періоду українсько-польського конфлікту в Галичині 1918-1920 рр. Аналіз і рецензування українських публікацій з цієї теми давав часопис "Літопис Червоної Калини".

З польської сторони Я. Скжипек у 1935 р. опублікував першу частину бібліографічної праці під назвою "Матеріали до бібліографії історії оборони Львова і південно-східних воєводств ". Автор досить сумлінно зібрав усі публікації як польських так і українських авторів, правда останні дано в латинській транскрипції. Окремим розділом розкрито статті з щоденної преси Львова тих років.

Започаткований ще у 1925 р. Ю. Скочком історіографічний напрямок надихнув іншу ученицю Яна Птаєвника Луцію Харевічеву продовжити роботу над історіографією міста.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Походила Л. Харевічева з Західної Галичини. Шкільні роки майбутнього історика проходили в Цешанові, Ярославі і Перемишлі. Гімназійний атестат зрілості отримала у 1918 р. у Львові. Потім було навчання в університетах Кракова і Львова, де у 1924 р. Луція здобула ступінь доктора філософії. Дослідницьку роботу розпочала вона ще у 1921 р. на історичному факультеті Львівського університету під керівництвом професора Яна Птасьніка. Висока якість його наукової школи дозволяють Луції Харавічевій не тільки здобути вчений ступінь, але й опублікувати результати пошуку в солідній монографії "Торгівля у середньовічному Львові", що вийшла друком 1925 р.

У 1926 р. молода дослідниця проходить стажування у Франції, де спеціалізується в галузі історії та культури міст. У зв'язку з цим, предметом зацікавлення вченої стає щоденне життя мешканців міста, їх турботи, ремесло, санітарний стан вулиць, охорона здоров'я міщан, що дозволяє опублікувати їй декілька наступних монографій. Докладніше про цю сторінку творчості Харевічевої буде розказано нижче.

У 1929 році вона опублікувала невелику розвідку під назвою "Десятиліття досліджень історії Львова", в якій дала огляд найновіших праць польських і українських істориків. Тема виявилася цікавою, і протягом наступного десятиліття дослідниця докладно збирає відомості про усі видання, що стосуються міста, і про їх авторів. І ось, наприкінці 30-х років Харевічева узагальнює свої історіографічні дослідження у великій монографії "Історіографія ... Львова", яка ще встигла вийти до початку другої світової війни у 1938 р. як 37-й випуск "Львівської бібліотеки".

Тут послідовно починаючи від першої публікації про Львів Йогана Альнпека у 1618 р. до останніх позицій 1937 року, висвітлено увесь доробок львівських істориків та аматорів міської старовини, не виключаючи праць українських дослідників. Як вказує в передмові авторка, не останню роль в

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

зацікавленні цим предметом зіграло бажання очистити від пороку забуття кільканадцять постатей істориків та аматорів Львова. Хотіла вона також відзначити працю тих, хто виконує благородне завдання навчання молодших поколінь.

Монографія складається з 14-ти розділів та наукового апарату. На початку дослідниця характеризує доробок найдавніших хроністів Львова – Альнпека, Зіморовича та Юзефовича. Далі розповідає про перші публікації XIX століття, характеризує ту атмосферу зародження інтересу до минулого міста, що була властива першій його половині. Авторка розкриває нам постаті дослідників-аматорів - А. Шнайдера, Т. Кульчицького, І. Ходиніцького, розкриваючи одночасно політичну ситуацію, матеріальне становище міста та духовну атмосферу тих часів.

Наступні розділи присвячені розвитку досліджень про Львів уже на рівні університетської історичної школи. Особливу увагу приділено діяльності Олександра Чоловського. З великою симпатією описує вона також творчість трьох новітніх літописців – Владислава Лозінського, Станіслава Шнір-Пепльовського та Францішка Яворського. Цілий розділ присвячено досягненням наукових шкіл післявоєнної Польщі, різноманітності їх тематики, що базується на аналізі суспільно-господарчих відносин в місті.

Українській тематиці присвячено два великих розділи. Про діяльність істориків XIX ст. – Д. Зубрицького, І. Шараневича, А. Петрушевича авторка пише з достатньою долею симпатії, позитивно і об'єктивно оцінюючи їх доробок. В той же час, характеризуючи дослідників післявоєнного періоду, Харевичева уже піддається тій атмосфері патріотичної істерії, що передувала планованому святкуванню у 1940 р. 600-річчя приєднання Львова до Польщі. Повне не сприйняття у неї викликала праця М. Голубця "За український Львів".

Певну увагу приділила авторка також іншим національним спільнотам, а саме: німцям, вірменам, євреям та чехам.

Не оминула увагою також дослідниця і організацію релігійного життя у Львові, докладно розглянула тодішні архітектурні дослідження, зокрема святинь різних періодів.

Питання мілітарної історії міста Харевічева звела до аналізу публікацій, що стосуються воєн часів королівської Польщі та першої світової війни. Питання Польсько-української війни 1918-1920 рр. дослідниця вважала недоцільним розглядати з огляду на малу історичну дистанцію.

Незважаючи на певні недоліки, цінність книги визначає і легкодоступний стиль викладення матеріалу. Одна з небагатьох жінок серед істориків Львова Л. Харевічева талановито поєднала ретельність наукового дослідження з цікавою розповіддю про книжки і їх творців. До нині її праця залишається неперевершеною.

Перші місяці після зайняття Львова Радянською армією ще не змінили умов праці істориків. З невеличкого архівного фонду Луції Харевічевої, який зберігається у Львівській науковій бібліотеці ім. В.Стефаника, видно, що і в радянський період вона зберігає свої посади у Львівському університеті та Історичному музеї, але уже в 1940 р. вона виїхала до Варшави, де брала участь у таємному навчанні молоді. Арештована гестапо в липні 1943 р., була в'язнем сумнозвісної тюрми "Пав'як" та концтабору Освенцім, де і загинула 17 грудня 1943 р.

Окрім спеціалізованих видань певні бібліографічні відомості в міжвоєнний період можна було почерпнути з "Хроніки НТШ", яка виходила по чотири випуски на рік і часто містила довідки про членів НТШ та їх основні праці. Треба зауважити, що бібліографічні матеріали, вміщені в "Хроніці", мають "живий" характер. Крім суто фактичних даних, тут з

неповторним колоритом подано окремі деталі, що часом з несподіваного боку висвітлюють ту чи іншу постать [5].

Інформацію про нові книги, в т.ч. з близької тематики, надавали також книготорговельні каталоги. Як приклад, можна навести каталог книгарні НТШ – тематичний випуск "Історія" (6) та антикварський каталог книгарні відомого єврейського книготорговця І. Рубіна, яка знаходилась на сьогоднішній вулиці Князя Романа, 4 [7].

Післявоєнна політична обстановка в Польщі та на Західній Україні не сприяли розгортанню будь-яких бібліографічних досліджень. В Польщі на тему Львова у зв'язку з включенням його до складу Радянського Союзу, було накладено негласне "табу", і жодних публікацій, за винятком, окремих мемуарів аж до середини 80-х років не з'являлось.

У Львові ж історична школа університету та установи Академії Наук здійснювали свої дослідження згідно до вимог марксистсько - ленінської історіографії. Практично вся довоєнна література як українська, так і польська була оголошена націоналістичною або буржуазною і вилучена в окремий спецфонд, доступ до якого був суворо обмежений.

Про створення якихось ретроспективних бібліографічних покажчиків чи списків літератури, за виключенням видань, пов'язаних з революційним рухом та діяльністю комуністичних організацій, не могло бути і мови. Навіть каталоги бібліотек були поділені на загальнодоступні, що відображали публікації лише радянського періоду і періодично чистились від "застарілої" літератури, та службові, до яких мали доступ лише працівники цих закладів.

Треба сказати, що бібліографічна робота все ж велася, правда, вона охоплювала лише поточні радянські видання. Так, у Львівській бібліотеці АН УРСР в 1953-1964 рр. виходив покажчик під назвою "Соціалістична Львівщина", а у Львівській державній обласній бібліотеці з 1971 року почав виходити покажчик "Радянська Львівщина". Перший охоплював

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

публікації за 1951-1959 рр., другий – з 1969 р. по сьогоднішній. У 1988 р. він змінив статус щорічника на поточний бібліографічний показник (6 випусків в рік) і назву на "Література про Львівську область". У 2000 році його черговий раз перейменовують і тепер він має назву "Львівщина. Літопис краю. Хроніка подій : Краєзнавчий бібліографічний показник".

У кожному випуску вказаних показників є розділ присвячений літературі про місто Львів.

У зв'язку з наближенням святкування 700-х роковин Львова у 1956 р. з'явилися декілька т. зв. „львівських” бібліографічних показників, як матеріал на допомогу вчителям середніх шкіл та студентам університету. Зокрема привертає увагу невеликий рекомендований показник літератури авторства Федора Максименка (1897-1983), що був підготовлений у бібліотеці Львівського університету.

Федір Пилипович Максименко походив з Запорізької області. Його трудова діяльність почалась в Донбасі в роки громадянської війни, де він працював бібліотекарем відділу народної освіти, а потім завідував краєзнавчим музеєм. У Бахмацькому музеї Ф. Максименко зацікавився краєзнавчою бібліографією і у 1922р. опублікував у місцевій пресі свою працю – показник літератури про Донеччину. З 1922 р. Ф. Максименко працює у Всенародній бібліотеці України в Києві, закінчує історичний факультет Київського інституту народної освіти і у 1929-1931 рр. навчається в аспірантурі з бібліографії при ВБУ.

Наприкінці 30-х років Ф. Максименко випускає "Матеріали до краєзнавчої бібліографії України 1847-1929". Це був один з перших бібліографічних показників другого ступеня, який зайняв почесне місце в українській бібліографії і увійшов до золотого фонду вітчизняної науки.

На початку 30-х років на книгознавчо - бібліографічному фронті розпочалися так звані "класові бої". Вони не минули ні Максименка, ні інших українських бібліографів. У 1933 р. його

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

усунули від бібліографічної роботи, і до 1947 р. не вийшло жодної його публікації, хоча автор продовжував працювати над краєзнавчою бібліографією України. З 1946 р. Максименко працює у Науковій бібліотеці Львівського університету, якій він віддав 37 років життя. Він був завідувачем відділу бібліографії, заступником директора бібліотеки з наукової роботи, завідувачем відділу рідкісної книги і рукописів. Саме в цей час яскраво засяяв його талант ученого. Він уклав, відредагував і прорецензував десятки найрізноманітніших бібліографічних покажчиків. У 1958 році він створив каталог "Першодруки (інкунабули) Наукової бібліотеки Львівського університету". Після великої пошукової та наукової роботи вийшов друком зведений каталог "Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у Львівських збірках (1574-1800)".

Федір Пилипович був справжнім інтелігентом, напрочуд контактним, мав талант спілкування з людьми, до яких завжди ставився з великою повагою. До останніх днів свого життя він служив українській культурі та науці.

Хрущовська "відлига" середини 50-х років дала можливість випустити досить об'ємний бібліографічний покажчик до 700-річчя Львова і у Львівській бібліотеці Академії наук УРСР. Згідно з канонами того часу покажчик починається розділом "Класики марксизму-ленінізму про Галичину". Далі ідуть розділи "Історичне минуле Львова", "Львів радянський", "Львів у художній літературі", "Бібліографія". Особливістю покажчика є те, що поруч з публікаціями радянського періоду подано ряд праць довоєнних українських та польських істориків хоча, звичайно, в дуже обмеженому обсязі. Та і так 45 позиція, під якою значились „Історичні проходи по Львові” Івана Крип'якевича через деякий час була замазана чорною тушшю, а книга знову замкнена у спецфонді.

На наступний „львівський” покажчик треба було чекати ще 25 років. Підготований колективом бібліографів ЛНБ ім. Стефаніка він вийшов у 1984 році у зв'язку з 725-ти річчям

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

міста. Так само як і попередній він відповідав вимогам радянської дійсності, уже не містив жодної згадки про будь-яку довоєнну або іноземну літературу. Обсягом 472 сторінки, він відобразив усі радянські публікації з 1956 по 1982 рр., включаючи статті з місцевої та центральної преси – всього 3141 позиція.

На самому початку "горбачовської перебудови", у зв'язку з підготовкою багатотомного "Зводу пам'ятників історії і культури народів СРСР", який мав випускатись за рішенням ЦК КПРС і Ради міністрів СРСР російською мовою і мовами союзних республік, вийшов науково-допоміжний покажчик "Памятники истории и культуры Львовской области", де вперше в радянський час були приведені, зокрема, відомості про довоєнні публікації українських і польських авторів, які стосувалися історії архітектури, містобудування, скульптури, пам'яток монументального мистецтва та інших ділянок культурного життя міста. Покажчик підготував колектив бібліографів з Львівської державної обласної універсальної наукової бібліотеки та ЛНБ ім. В.Стефаніка, серед яких був Олександр Данилович Кізлик.

На момент виходу покажчика "Памятники истории ..." О. Кізлик уже мав досвід роботи з давньою літературою. Ще в другій половині 60-х років ХХ ст. під егідою Академії Наук України готувалася багатотомна "Історія міст і сіл України". Як допоміжний матеріал до неї О. Кізлик підготував покажчик "Іншомовні матеріали до історії міст і сіл України", який вийшов друком у 1967 році дуже обмеженим обсягом, лише 56 стор.

Друге набагато об'ємніше видання цього покажчика з'явилося у 1995 р. вже в часи незалежності України. Таким чином було знято багатолітнє "табу" над довоєнним доробком історичних шкіл Львова.

В часи незалежності активізувалися і історіографічні дослідження. Одним з перших, в збірнику "Україна в

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

минулому", тоді ще асистент, а тепер професор Мирон Капраль опублікував цінну розвідку "Історіографія Львівського Успенського братства" .

Численні історіографічно-краєзнавчі нариси та бібліографічні списки поміщає на сторінках часопису "Галицька брама" директор Науково-технічної бібліотеки Львівської політехніки Олександр Шишка.

В червні 2007 року успішно захистила кандидатську дисертацію на тему "Розвиток медицини у Львові в XIV-XVIII ст. : Історіографія проблеми" Оксана Потимко.

Політичні зміни, які відбулися в Польщі наприкінці 80-х років, збудили інтерес науковців та колишніх мешканців т.зв. "кресів" до їх історичного минулого і покликали до життя масове видавництво книг за цієї тематики, хоча це здебільшого, передруки довоєнних видань, а також література мемуарного характеру. Львів займає серед них чільне місце.

З оригінальних праць тут виділяється публікація відомого популяризатора львівської давнини Вітольда Шольгіні "Історіографія архітектури і урбаністики давнього Львова" , що вийшла в Варшаві у 1989 році.

Архітектор за фахом, він в передмові відзначив, що література з урбаністики міста досить бідна і до цього часу немає узагальнюючої праці, яка б вичерпно охарактеризувала його розвиток, починаючи з XIV ст. і до 30-х років XX ст. На думку автора допоміжним матеріалом для розкриття цієї теми мала б служити його публікація. Слід відзначити, що вибираючи хронологічні межі дослідження, автор бере за початок 1340 рік, який, ігноруючи доробок сучасних історичних шкіл, як українських так і польських, вважає роком заснування міста Казимиром III.

Публікація В. Шольгіні складається з двох частин. В першій дано історіографічний аналіз існуючих публікацій (62 стор.), а в другій – алфавітний (за авторами) список праць, присвячених архітектурі Львова (239 поз.).

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Незважаючи на амбітні цілі, зазначені в передмові, не можна сказати, що автор досяг поставленої мети. Майже половина тексту першої частини стосується загальних праць давніх хроністів, починаючи від Альнпека, насичена їх біографіями, і по суті є переспівом відповідних розділів "Історіографії ..." Луції Харевічевої. Дещо краще виглядає подальша частина, яка присвячена аналізу праць Т. Маньковського і, зокрема, його повоєнній монографії "Давній Львів, його мистецтво і мистецька культура", а також праць З. Горнунга і М. Гембаровича. Декілька сторінок присвячено описам міста в деяких довоєнних путівниках, які автор вважає літературою з урбаністики. Післявоєнний період автор зводить лише до аналізу декількох публікацій, справедливо вказуючи, що їх обмежена кількість спричинена політичною обстановкою тих літ.

Найслабшим місцем в праці В. Шольгіні є повне ігнорування надбання українських мистецтвознавців як довоєнних, так і сучасних. Як слушно зауважив академік Я. Ісаєвич, така позиція відбиває стереотип мислення характерний для більшості активістів "Товариства прихильників Львова і львівської землі", яке правильніше було б назвати "Товариством прихильників польського Львова", оскільки інші національності їх, зазвичай, не цікавлять, або цікавлять дуже мало [8].

Неможна погодитись також і з кінцевим твердженням автора, що тему архітектури і урбаністики Львова слід вважати завершеною. Таке твердження у 1989 р., коли нове політичне мислення відкривало дослідникам архівні фонди і бібліотеки, звучить дещо дивно, і праці останніх літ переконливо це довели.

Бібліографічна робота в Польщі успішно продовжується і в наш час. У 2000 році А. Беджицька підготувала великий показник "Бібліографія пам'яток культури давніх Південно-східних кресів". Львову тут присвячено 55 сторінок.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Також вийшов з друку 4-й том видання "Польська бібліографія мистецтва. 1801-1944", присвячений архітектурі. Львівська тема нараховує тут 631 бібліографічний опис.

Не чужою історія Галичини, і в т. ч. Львова була дослідникам більш віддалених країн. У 1983 році в м. Торонто і Канаді з'явилося на світ англomовне дослідження Пауля Роберта Магоксі (Magocsi) "Галичина : історичний огляд та бібліографічний провідник". Автор, відомий своїми працями з історії Закарпаття – "Русини-українці Чехословаччини", "Дерев'яні церкви в Карпатах", "Український досвід в Сполучених Штатах" та інших, присвятив книгу своїй матері Анні Ленгуель Магоксі, предки якої ймовірно походили з північних Карпат.

Книга складається з десяти розділів, в яких автор послідовно розкриває історію Галичини на основі аналізу опублікованих історичних і культурологічних праць. Два перших розділи присвячено загальній історії краю та бібліографічним джерелам. Далі хронологічно висвітлюється історичні періоди – до 1340, 1340-1772, 1772-1848, 1848-1918, 1919-1939, 1939-1944 і від 1945 по сьогоднішній день (тобто до 1983 р.). Останній розділ дає огляд праць, присвячених національним спільнотам Галичини – полякам, євреям, вірменам, німцям і караїмам.

Як зазначив автор в передмові, книга не є історією Галичини, а претендує на вибраний бібліографічний провідник, який мав би ознайомити зацікавленого читача з головними проблемами історії краю та спрямувати його на основні публікації з цього питання.

Приведена бібліографія стосується політичної, соціально-економічної та культурної історії Галичини, розташована у вигляді приміток до кожного розділу і містить більш ніж 3000 посилань на опубліковані твори.

Таким чином дослідження П. Магоксі дає широку панораму майже усієї існуючої на той час літератури, як

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

довоєнного так і радянського періоду, серед якої значна частина праць стосується Львова.

На жаль, незважаючи на широко відзначене 750-ти річчя Львова ні в бібліотеках, ні в наукових закладах не здійснено, окрім вибраної бібліографії в третьому томі "Історії Львова", жодної бібліографічної чи історіографічної ювілейної праці.

Історіографія та бібліографічні покажчики

Левицький І.О. Галицко-руская библиография XIX столетия с увзгляднением русских изданий в Угорщине и Буковине (1801-1886) / Левицький І.О.- Т. 1-2.- Львов: Изд. автора, 1888-1895.

Т. 1 [1801-1860]. – 1988.- XXII, 162 с.

Т. 2 [1861-1884]. - 1895.- (5), 736 с

Петрушевич А.С. Хронологическая роспись церковных і мірских русско- словенских книг напечатаних в городі Львов с 1574 до 1800 года/ Петрушевич А.С.-Львов: Тип. Ставропиг. Ин-та, 1884.- 23 с.

700 років міста Львова: бібліографічний покажчик літератури / уклад. Є. М. Лазеба, Т. О. Воробйова. – Л., 1956. – 75 с.

Максименко Ф. П. 700-річчя Львова: Короткий рекомендований покажчик літератури/ Максименко Ф. П. – Л.: ЛДУ ім. І. Франка, 1956. – 15 с.

Сімсот років Львова (1256–1956): Матеріали на допомогу вчителям середніх шкіл. – Л., 1956. – 35 с.

Львову – 725 років: бібліогр. покажчик / уклад. М. В. Кострова, Н. Г. Теребейчик, І. О. Хміль. – Л., 1984. – 471 с.

Кізлик О.Д. Іншомовні матеріали до історії міст і сіл України : Коротк. бібліогр. покажч./ Кізлик О.Д. – Л., 1967. – 56 с.

Памятники истории и культуры Львовской области / сост. Е. П. Олийнык, Л. С. Рудык, А. Д. Кизлык. – Львов, 1986. – 241 с. – Про Львів: див. С. 236.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Іншомовні джерела до історії міст і сіл України: покажчик літератури / уклад. О. Д. Кізлик. – Л., 1995. – 289 с.

Капраль М. Історіографія Львівського Успенського братства / Капраль М. // Україна в минулому. – Вип. 1. – К.; Л., 1992. – С. 54-71.

Шишка О. Література про євреїв у Львові / Шишка О. // Галицька брама. – 1997. – № 10-11 (34-35). – С. 28.

Шишка О. Що читати про чехів в Галичині / Шишка О. // Галицька брама. – 1996. – № 16. – С. 13.

Шишка О. Що читати про вірмен / Шишка О. // Галицька брама. – 1996. – № 21-22. – С. 17.

Шишка О. З української архітектурної бібліографії / Шишка О. // Галицька брама. – 1996. – № 15. – С. 20.

Шишка О. Львів. Історичні нариси / Шишка О. // Галицька брама. – 1996. – № 19. – С. 18.

Шишка О. Василіанські монастирі : вибрана бібліографія / Шишка О. // Галицька брама. – 1999. – № 1-2 (49-50). – С. 30.

Шишка О. Дві книги про Личаківський цвинтар / Шишка О. // Галицька брама. – 1999. – № 5-6 (53-54). – С. 25.

Шишка О. Нове видання з іконографії Львова / Шишка О. // Галицька брама. – 1998. – № 3 (39). – С. 20.

Шишка О. Львівський некрополь : література / Шишка О. // Галицька брама. – 1998. – № 1 (37). – С. 9.

Потимко О.З. Розвиток медицини у Львові в XIV-XVIII ст. : Історіографія проблеми : Автореф. дис. .../ Потимко О.З. – Л., 2007. – 19 с.

Estreicher K. Bibliografia polska XIX stulecia/ Estreicher K. – Т. 1-33.- Kraków, 1870-1939.

Finkel L. Bibliografia literatury polskiej/ Finkel L. – [Т. 1-3].- Warszawa: PWN, 1955.

Т. 1.- LVI, 1144 s.

Т. 2.- S. 1143- 2150

Т. 3.- 176 s.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Skoczek J. Dotychczasowy stan badań nad historią Lwowa / Skoczek J. // Kwartalnik historyczny. – 1925. – S. 336–350.

Charewiczowa Ł. Dziesięciolecie badań nad dziejami miasta Lwowa / Charewiczowa Ł. // Kwartalnik historyczny. – 1929. – S. 113–136.

Skrzypek J. Materiały do bibliografii historii obrony Lwowa i wojewódstw południowo-wschodnich. Cz. I/ Skrzypek J. – Lwów, 1935. – 117 s.

Charewiczowa Ł. Historiografia i miłośnictwo Lwowa/ Charewiczowa Ł. – Lwów, 1938. – 291 s.

Skrzypek J. Bibliografia pomników polskich do 1964 r./ Skrzypek J. - Wrocław: Ossolineum, 1976.- 523 s.

Magosci P.R. Galicia. A historical Survej and Bibliografic Guide/ Magosci P.R.- Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1983.- 300 p.

Szołginia W. Historiografia architektury i urbanistyki dawnego Lwowa/ Szołginia W. – Warszawa, 1989. – 95 s. – Bibliografia S. 66.

Biedrzycka A. Bibliografia pomników kultury dawnych kresów południowo-wschodnich Rzeczypospolitej/ Biedrzycka A. – Kraków, 2000. – S. 120–175.

Polska bibliografia sztuki 1801–1944 / Oprac. H. Faryna-Paszkiwicz, T. Grygiel, A. Marcinowska-Skrabucha. – Warszawa, 2001. – T. 4: Architektura. – Cz. 2: Topografia A–Z. – S. 187–209. – (№№ 6010–6641).

Złota księga historiografii Lwowskiej / Pod red. J. Maternickiego przy współpr. L. Zaskilniaka. – Rzeszów, 2007. – 614 s.

Радянська Львівщина: Реком. покажч. л-ри / Склали: Н. Г. Теребейчик, Г. Г. Шапіро, С. М. Колодезна. – Л.: Каменяр, 1971. – 111с.

Радянська Львівщина: Бібліогр. покажч. л-ри про обл. за 1969–1970 рр. / Склали: Н. Г. Теребейчик, Г. Г. Шапіро та ін. – Л.: Каменяр, 1972. – 211 с.

Друга науково практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства», 23 вересня 2010 р, Львів, Україна

Радянська Львівщина: Бібліогр. покажчики л-ри про обл. за 1971–1987 рр. / Львівська обласна бібліотека ім. Я. Галана.

Література про Львівську область: Поточ. бібліогр. покажчики за 1988–1999 рр.

Львівщина. Літопис краю. Хроніка подій: Краєзн. бібліогр. покажч. – Л.: 2000-1–4 кв.; 2001-1–4 кв.; 2002-1–4 кв.; 2003-1–3 кв.

Примітки:

1. Эстрайхеры // Книговедение : Энцикл. словарь. – М.: Сов. Энцикл., 1982. – С. 616-617.

2. Левицький І.О. // Українська літературна енциклопедія. – К.: "Укр. Енцикл." ім. М.П.Бажана, 1995. – Т. 3. – С. 144-145.

3. Charewiczowa Ł. Historiografia i miłośnictwo Lwowa/ Charewiczowa Ł. – Lwów, 1938. – S. 135-136.

4. Шишка О. Єдина і неповторна // Галицька брама. – 1999. – № 9-10 (57-58). – С. 20.

5. Кульчицька Т.Ю. "Хроніка" НТШ як джерело до біобібліографії // Записки ЛНБ ім. В.Стефаника / Кульчицька Т.Ю.. – Вип. 3. – К.: Наукова думка, 1995. – С. 125-129.

6. Каталог книгарні НТШ у Львові, Ринок, ч.10. – Л., 1936. – 112 с. – Вип. "Історія".

7. Galiciana. Cracoviana – Leopolitana : katalog antykwarski. - № 10. – Lwow : wydany przez I.Rubina, 1939. – S. 12-31.

8. Історія Львова. У 3-х томах / Ред. колегія Я.Ісаєвич, М.Литвин, Ф.Стеблій. – Т. 1. – Л.: Центр Європи, 2006. – С. 26.